

Eigen-Wijs

*Een trimestriële uitgave van
VONAC vzw, pedagogische
begeleidingsdienst &
navormingscentrum
van VOOP vzw – Vlaams
Onderwijs OverlegPlatform*

*Jaargang 12 Nummer 35
Februari 2013*

VoNAC

Pedagogische
Begeleidingsdienst &
Navormingscentrum vzw

p/a Vrije Universiteit
Brussel/IDLO lokaal 3B204
Pleinlaan 2 1050 Brussel

011 80 35 25
0486 031 131
fax 02 629 36 36
www.voop.be
vonac-johan.royeaerd@base.be

Eigen-Wijs:

De nummer twee van dit schooljaar

We zijn alweer een paar maandjes verder, de winter loopt op z'n laatste pootjes en met een nieuwe lente komt er ook een nieuw geluid. Dus weer een Eigen-Wijs, vers van de pers.

In dit nummer vinden jullie informatie omtrent een viertal engagementsverklaringen, die de voorbije tijd ondertekend zijn en waar momenteel de vertaling naar de praktijk aan de orde is. Verder vinden jullie een vooraankondiging van de volgende Algemene Vergadering van VOOP & VONAC in juni en van de jaarlijkse VOOP Teamdag in oktober. Noteer alvast deze data in jullie agenda! De rubriek 'wij bieden – wij vragen' komt terug en er is een overzicht van een deel van de ondersteuning die VONAC momenteel biedt aan onze scholen en centra. Tenslotte stellen we jullie graag Blijdorp voor: in het najaar van 2012 traden zij toe tot onze scholenkoepel. Dus een goede gelegenheid om het BuBaO en het BuSO van Blijdorp te Buggenhout even in de schijnwerper te plaatsen.

Voor het volgend nummer van Eigen-Wijs zijn teksten, bijdragen, vraag of aanbod, artikeltjes... welkom tegen 1 mei 2013 bij vonac-johan.royeaerd@base.be.

Johan Royeaerd

Van engagementsverklaring(-en) naar actie

Er zijn de voorbije maanden en jaren nogal wat engagementsverklaringen afgesloten, die betrekking hebben op de onderwijssector. Een ronkende verklaring tekenen is één ding, er in de praktijk ook iets mee doen is nog iets anders. Hieronder een getuigenis hoe enkele van de vele engagementsverklaringen in de praktijk toch tot daadwerkelijke actie leiden.

Ze zijn een kroostrijke familie, de engagementsverklaringen. Het zijn geen wetteksten, geen decreten, geen verplichtingen. En toch verwachten ze van de partners, die de verklaring mee ondertekenden, actieve en concrete stappen om de inhoud van het engagement in realiteit om te zetten. Ook OKO, het Overleg Kleine Onderwijsverstrekkers, heeft deze engagementsverklaringen mee onderschreven. OKO is het samenwerkingsverband tussen de Steinerscholen, Fopem (vooral Freinetonderwijs), IPCO (Protestants-Christelijke scholen) en VOOP. Ook van onze scholen wordt dus verwacht dat we mee aan de weg timmeren.

We nemen hier als voorbeeld vier engagementsverklaringen, die in twee groepen uiteen vallen. Een eerste groep betreft afspraken om het recht op onderwijs te garanderen voor jongeren die in gemeenschapsinstellingen of in residentiële voorzieningen terecht komen. De tweede groep betreft de bescherming van de seksuele integriteit en aspecten van gender en holebi.

Voor jongeren die verblijven in gemeenschapsinstellingen of in gesloten, residentiële voorzieningen van de bijzondere jeugdbijstand, is het garanderen van het recht op onderwijs niet steeds vanzelfsprekend. Voor beide groepen is de samenwerking tussen de departementen onderwijs en welzijn enerzijds en de scholenkoepels, begeleidingsdiensten en CLB's anderzijds een belangrijk element. Vooral een goede en duidelijke communicatie is hierbij essentieel. De beide engagementsverklaringen hebben vooral tot doel deze infostroom te optimaliseren, zodat het voor de betrokken jongeren minder moeilijk wordt hun schoolse opleiding te kunnen continueren.

Ook in de instellingen wordt les gegeven. Echter, de duur waarvoor de jongeren in een instelling verblijven, varieert sterk. Doorgaans is die eerder beperkt en schommelt ze tussen twee weken en een maand. Toch kan die periode ook heel wat langer zijn en meerdere maanden omvatten. De jongeren komen van zeer verschillende scholen, die elk hun eigen curriculum hebben, hun eigen leerlijnen, eigen didactiek, eigen afspraken. Het is voor de school niet evident al die info door te geven aan de instelling maar het is ook voor de instelling niet evident al die info in handen te krijgen én ze ook nog te kunnen integreren in het lesgeven. Vooral voor praktijkgerichte vakken ontbreekt het de instellingen aan de nodige infrastructuur en de nodige leerkrachten. Doorgaans wordt de klemtoon dus gelegd op meer algemeen vormende vakken.

Het is de bedoeling van de engagementsverklaringen om de infostroom tussen school en instelling te optimaliseren. Zo wordt, via concrete afspraken d.m.v. een netwerkfiche, het doorgeven van info over de leerling van de school naar de instelling vergemakkelijkt. We hebben hieromtrent reeds eerder in Eigen-Wijs gerapporteerd. Ook de terugkeer van de leerling naar de school wordt op die manier voorbereid en opgevolgd. Het gebruik van gestandaardiseerde fiches maakt het voor alle betrokkenen eenvoudiger door het bos de bomen te blijven zien. Het maakt vooral ook dat de leerling zelf meer kans op slagen heeft wanneer hij terug in de school aankomt. Inderdaad speelt er nogal wat beeldvorming mee naar de betrokken leerling en niet steeds heeft de school de structuren geïmplementeerd om deze terugkeer optimaal te laten verlopen.

Op een recente evaluatievergadering bleek dat er op meerdere terreinen nog aandachtspunten waren. Voorbeelden zijn inschrijvingsproblematiek, responsabiliseren van ouders, zoeken van een nieuwe school of de mate waarin onderwijsdoelstellingen kunnen gerealiseerd worden. Voor al deze aspecten worden momenteel oplossingen gezocht: er is nog werk aan de winkel...

Een andere groep van engagementsverklaringen heeft betrekking op het vrijwaren van de seksuele integriteit van minderjarigen en op aspecten van gender en holebi. De vele inbreuken of de schrijnende voorbeelden van geweld op jongeren of tegen holebi's, maakt deze problematiek meer dan actueel.

Wat betreft het vrijwaren van de seksuele integriteit van jongeren wordt momenteel vanuit de departementen onderwijs en welzijn, in samenwerking met de scholenkoepels, CLB's, PBD's en de scholierenkoepel, een actieplan uitgewerkt. Dit voorziet in het opzetten van een training-voor-trainers om gekwalificeerde mensen te vormen, die scholen in deze problematiek kunnen begeleiden. De begeleiding van de tra-vo-tra is in handen van Sensoa. Als methodiek wordt vertrokken van het 'vlaggensysteem', dat inmiddels z'n bruikbaarheid in de praktijk bewezen heeft. Voor OKO komt er één begeleider, die in de verschillende scholen van de vier kleine koepels begeleidingswerk zal doen. Deze opleiding gaat door volgend schooljaar. Daaraan voorafgaand zijn er gedurende de herfst van 2013 nog een reeks werkgroepen voorzien. Deze hebben vooral tot doel het bestaande 'raamwerk', ook ontwikkeld door Sensoa, aan te passen aan de onderwijscontext. Ook hier zal OKO vertegenwoordigd zijn.

De engagementsverklaring met betrekking tot gender en seksuele geaardheid is de meest recente in het rijtje. Zij werd ondertekend in oktober 2012. Ze omspant meerdere beleidsdomeinen. Zo werd de verklaring ondertekend zowel binnen onderwijs, welzijn, jeugd als sport. Telkens zijn naast de overheid tal van middenveldorganisaties en belangengroepen mee partij bij dit engagement. Specifiek voor onderwijs hebben ruim 20 groeperingen de verklaring mee ondertekend, ook bv. de vakbonden en de ouderkoepels.

De verklaring voorziet tal van acties om een klimaat van verdraagzaamheid en respect te garanderen, om de genderthematiek meer bespreekbaar te maken, om pesten beter te voorkomen, om meer genderbewustzijn te ontwikkelen en om stereotypen weg te werken. Eén van de acties vanuit de engagementsverklaring is een project dat alle beschikbaar pedagogisch-didactisch materiaal wil samen brengen. Hiervoor is een leerkracht basisonderwijs halftijds vrijgesteld. Zij heeft momenteel reeds een grote hoeveelheid materiaal verzameld. Bedoeling is dat dit alles op een digitaal ter beschikking komt van leerkrachten, opvoeders, leerlingbegeleiders e.d. Tevens komt er een studiedag waarop vooral het belang van het werken aan een genderbeleid op school centraal zal staan. Noteer nu alvast de datum: vrijdag 31 mei in Brussel. Heel binnenkort volgt een eerste aankondiging per mail hieromtrent. De studiedag richt zich vooral naar beleidsmensen: directies, schoolbesturen en pedagogisch begeleiders. Maar ook leerkrachten zijn meer dan welkom. Meer info binnenkort: dus wordt vervolgd.

Noteer alvast in je agenda:

De volgende ALGEMENE VERGADERING van VOOB-VONAC gaat door op **vrijdag 14 juni 2013** bij Denise Grésiac te Berchem.

De jaarlijkse VOOB Teamdag gaat door op **donderdag 10 oktober 2013**. We trekken dit jaar naar Aalst, waar we een inhoudelijk programma hebben in de voormiddag en een gezamenlijk etentje erna.

Meer info volgt later via een aparte mails.

Rubriek 'wij bieden – wij vragen'

In vorig nummer zijn we van start gegaan met een nieuwe rubriek: zeg maar 'geven en nemen'. De bedoeling is gebruik te maken van elkaars ervaring en info omtrent goede nascholingen, betaalbare opleidingen, boeiende navormingstrajecten, inspirerende sprekers en deze info aan elkaar door te geven. Ook is het interessant om schooleigen studiedagen open te stellen voor leerkrachten van andere VOOB-scholen of het materiaal van de eigen pedagogische studiedagen ter beschikking te stellen van andere VOOB-scholen. Daar worden al onze scholen uiteindelijk beter van.

Momenteel komen er vragen vanuit meerdere van onze scholen naar goede voorbeelden van schoolwerkplannen. De invulling hiervan is zeer verschillend van school tot school, zelfs binnen vergelijkbare onderwijsvormen. Daarom is het boeiend om alvast al de inhoudstafel van SWP's te kunnen vergelijken en zo het eigen SWP verder te kunnen optimaliseren. VONAC heeft reeds voorbeelden doorgegeven aan de betrokken scholen maar als er collega's zijn die hieromtrent nog boeiende info bezitten kunnen ze deze steeds doorgeven aan VONAC, die ze dan naar onze scholen doorspeelt.

We willen ook nog even het aanbod herhalen om antwoorden te verschaffen op vragen van meer technische aard, rond tal van onderwerpen. Ook deze kunnen aan VONAC doorgegeven worden. Meer en meer werken we onze rol als makelaar verder uit, zodat een ruimer netwerk ontstaat om specifieke vragen rond bv. inschrijvingsproblematiek, klachtenbehandeling, tucht, preventie- en welzijnbeleid, juridische vragen en andere ook van een antwoord te kunnen voorzien. We zijn hierbij Christine Marius en Hans Weyns heel dankbaar voor hun daadwerkelijke steun bij dit alles.

Wat doet VONAC momenteel zoal binnen onze scholen?

Dit schooljaar worden zowat tweederde van al onze scholen doorgelicht. Veel ondersteuning wordt dan ook aangeboden op vlak van voorbereiding en opvolging van doorlichtingen in de VOOB-scholen. Maar daarnaast lopen er ook nog tal van andere begeleidingstrajecten en ondersteuning.

Tien van onze zestien scholen krijgen dit schooljaar de doorlichting op bezoek en daarenboven kwam de inspectie vorig schooljaar langs bij nog eens drie scholen. Voor twee van de drie resterende wordt volgend jaar een doorlichting verwacht. Aardig wat aandachtspunten dus, zowel bij de voorbereiding als bij de opvolging van een doorlichting.

Binnen de basisschool van de IVG-School, de Simonnetschool, het CVO Strombeek Grimbergen, BuBaO Blijdorp en BuSO Levenslust is de doorlichting inmiddels afgerond. Bij Eureka loopt ze op dit eigenste moment. Volgen verder nog dit schooljaar de beide andere CVO's KHNB en Vilvoorde en de middenschool en bovenbouw van de IVG-School. Waar het doorlichtingsverslag reeds bekend is, kregen de scholen een positieve beoordeling. We willen trouwens alle medewerkers en directies van alle betrokken scholen een dikke proficiat geven voor alle tijd en energie die in de voorbereiding van de doorlichting geïnvesteerd is !!

Vanuit VONAC is ondersteuning verleend bij de voorbereiding naar meerdere scholen toe. Dit betrof bv. aspecten zoals samen het schoolwerkplan overlopen, nascholingsplanning optimaliseren, pedagogisch-didactische integratie (bv. horizontale en verticale integratie), kwaliteitszorg en andere. Tevens is binnen VONAC een formulier opgesteld dat zowel voor de voorbereiding als voor de opvolging aan scholen de kans biedt klemtonen te leggen op vlak van ondersteuning die ze wensen vanwege de begeleidingsdienst. Dit formulier is inmiddels ook aan alle directies bezorgd. Er wordt vanuit VONAC ook gevraagd om de doorlichtingsverslagen door te geven. Inderdaad is het opvolgen van een doorlichting één van de zeven decretale taken van een pedagogische begeleidingsdienst. Daarom zal de komende weken en maanden, evenals volgend schooljaar, ook sterk worden ingezet op het begeleiden en ondersteunen op vlak van verbetervragen, die in de doorlichtingsverslagen vermeld werden. We willen alle betrokken scholen hierbij nog eens nadrukkelijk uitnodigen om ook gebruik te maken van deze aangeboden ondersteuning.

Er gebeurt natuurlijk nog wel meer dan enkel de voorbereiding en opvolging van doorlichtingen. Zo is er vanuit VONAC werk gemaakt van een verdere uitbreiding van onze scholenkoepel. We zijn dan ook verheugd dat BuBaO en BuSO Blijdorp uit Buggenhout inmiddels tot de koepel zijn toegetreden. Elders in dit nummer vinden jullie een bijdrage, speciaal gewijd aan de beide scholen. Inmiddels zijn er trouwens ook gesprekken gevoerd met enkele centra voor volwassenenonderwijs. Die onderhandelingen lopen momenteel nog. Dus: wordt vervolgd.

Intervisie en overleg tussen directies blijft een belangrijke klemtoon. Eerder dit schooljaar is dit structureel opgestart voor BaO & BuBaO. Deze intervisie is telkens gekoppeld aan inhoudelijke klemtonen en wordt gecombineerd met een gezamenlijk etentje, hetgeen ook de samenhang binnen de groep ten goede komt. Ook de orthopedagogen worden bij dit overleg betrokken. Voor de drie CVO's en voor de drie BuSO's loopt ook een intervisie. Hierbij wordt telkens een andere school of centrum aangedaan en wordt gewerkt rondom actuele punten. Zo zijn binnen het CVO-overleg de centrumreglementen op elkaar afgestemd of is verder gewerkt aan de finalisatie van het beleidsplan, dat vorig schooljaar was opgestart.

En verder wordt gestaag doorgewerkt aan lopende trajecten. Zo is er de begeleiding op vlak van socio-emotionele vaardigheden binnen Ritmica, of het deugdenproject binnen BaO IVG-School, of nog de ondersteuning voor taalbeleid, GOK of WO binnen Remi Quadens. De gezondheidsraad binnen Denise Grésiac wordt mee gevolgd en de werkgroep Zorgbeleid binnen het CVO Strombeek Grimbergen wordt door Johan voorgezeten. Op vlak van personeelsevaluatie besteden we dit jaar speciale aandacht aan het systeem van functiebeschrijvingen, functionerings- en evaluatiegesprekken. In meerdere scholen is hieromtrent reeds inhoudelijk gewerkt. Ook dit jaar loopt een opleidingstraject rond beleidsvoerend vermogen d.m.v. een zelfevaluatie. Doordat het alsmear moeilijker blijkt om de directies bijeen te kunnen brengen, zal hier vooral school per school gewerkt worden.

BLIIDORP vzw

Dienstverleningscentrum voor personen met een verstandelijke beperking

Sinds het najaar van 2012 zijn het BuBaO en BuSO van Blijddorp te Buggenhout toegetreden tot onze scholenkoepel VOOP. Een goede gelegenheid om de beide scholen even voor te stellen.

Blijddorp biedt als vzw dienstverlening aan jongeren en volwassenen met een verstandelijke beperking. De instelling omvat twee grote delen:

- Voor de jongeren is er een buitengewoon kleuter- en lager onderwijs type 2, een buitengewoon secundair type 2, een semi-internaat en een internaat;
- Voor de volwassenen is er een dagcentrum, een tehuis voor niet werkenden, begeleid wonen en een dienst inclusieve ondersteuning. En verder is er nog een centrale kortopvang.

Missie

Blijddorp wil een net van voorzieningen uitbouwen voor kinderen, jongeren en volwassenen met een matig tot ernstig verstandelijke en eventueel bijkomende sensorische, motorische of emotionele beperking in de ruime regio Dendermonde. Daarbij wil de instelling voor deze mensen, hun hele leven lang, optimaal beantwoorden aan hun individuele zorgvraag.

Visie

Blijddorp stelt het geluk van iemand met een beperking centraal en streeft daarom naar een hoge kwaliteit van leven op meerdere levensdomeinen, bv. fysiek en psychisch welzijn, ontwikkeling van redzaamheid, sociaal-emotionele beleving, communicatie, sociaal netwerk, aangepaste woonomgeving en zinvolle dagbesteding, aangepaste tewerkstelling, integratie in de maatschappij en autonomie. De totale benadering van de persoon wordt gegarandeerd door een multidisciplinair team dat ondersteunt waar nodig. Dit alles gebeurt vanuit een pluralistische visie met respect voor elkaars overtuiging.

Waarden

Binnen Blijddorp wil men denken en handelen vanuit volgende vier waarden:

- **Respect**

Respect als hoogste waarde, elk mens serieus nemen, in zijn waarde laten, met eerbied behandelen, vanuit de eigen en andermans vrijheid.

- **Rechtvaardigheid**

Rechtvaardigheid als denken en handelen naar recht en eerlijkheid, uitgaand van het beginsel dat ieder krijgt wat hem toekomt, met rechten en plichten, rekening houdend met de mogelijkheden en beperkingen van elk individu.

- **Gelijkwaardigheid**

Jouw (anders-) zijn is gelijkwaardig aan mijn (anders-) zijn. Alle betrokkenen in het begeleidingsproces worden als gelijkwaardig beschouwd.

- **Aanvaarding**

Aanvaarden vanuit de eigen mogelijkheden en beperkingen van elk mens, met als doel hem te laten groeien en ontwikkelen om tot een kwaliteitsvoller leven te komen, rekening houdend met eigenheid en tempo.

Historiek

Blijdorp ging van start in mei 1970 als vzw Functioneel Revalidatiecentrum voor gehandicapten uit de streek van Dendermonde. Het was een initiatief van een plaatselijk kinderarts, die samen met enkele andere mensen wenste om binnen de eigen regio een antwoord te bieden aan de grote nood aan opvang en begeleiding van personen met een verstandelijke beperking.

Aanvankelijk gestart als een school voor buitengewoon kleuter- en lager onderwijs (1970), groeide Blijdorp doorheen de jaren uit tot een voorziening met diverse zorgvormen. In 1986 werd de school voor buitengewoon secundair onderwijs opgericht. In zijn doelstelling streefde de vzw er naar om begeleiding en opvang te bieden aan personen met een verstandelijke beperking gedurende hun hele leven.

Buitengewoon Kleuter- en Lager Onderwijs Type 2

Blijdorp als Vrije Gesubsidieerde School voor BKLO type 2, draagt zorg voor jongeren met matige of ernstige mentale beperking en eventueel bijkomende sensoriele, motorische of emotionele beperking. Dit vanaf 2,5 jaar tot 15 jaar.

Het zorgaanbod richt zich op de verschillende ontwikkelingsdomeinen van het functioneren, vertrekkend vanuit de individuele noden van het kind en zijn/haar ouders. Er wordt maximaal gewerkt naar zelfstandige redzaamheid op alle domeinen: functioneel, ervaringsgericht, emancipatorisch en ontwikkelingsgericht, vanuit een multidisciplinair team, in nauw overleg met de ouders.

Buitengewoon Secundair Onderwijs Type 2 OV1

Het BuSO heeft dezelfde doelgroep. De leeftijd bij opname varieert van 13 tot 18 jaar. De school biedt opleidingsvorm 1 aan. Dit staat voor voorbereiding op sociale aanpassing (integratie) en bezigheid. Er wordt gestreefd naar een zo optimaal mogelijke ontwikkeling en zelfstandigheid op alle domeinen, voorbereidend op dagbesteding en wonen na 21 jaar.

Elke leerling krijgt een geïndividualiseerd programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de individuele noden van kind en ouders. Niet alleen het verstandelijke komt aan bod, er is ook gelegenheid zich emotioneel, creatief en sociaal te ontwikkelen. Ook de domeinen zelfredzaamheid en huishoudelijke redzaamheid, communicatie, sociale vaardigheden, zinvolle bezigheden en motoriek komen aan bod.

De locaties

Blijdorp heeft de dienstverlening samengebracht op vier locaties. De vestiging jongeren bevindt zich integraal in Buggenhout. De vestiging volwassenen is gehuisvest op drie locaties in Dendermonde en Sint-Gillis-Dendermonde.

Coördinaten

Ria Vermeulen is directeur van het BuBaO, Greet Boeykens directeur BuSO en Geert Beullens is algemeen directeur.

Je vindt Blijdorp vzw in de Blijdorpstraat 3 te 9255 Buggenhout, 052 39 99 90, buggenhout@blijdorp.be, www.blijdorp.be.

We heten de beide scholen, alle medewerkers en alle leerlingen hartelijk welkom binnen VOOP en VONAC. Inmiddels is de ondersteuning van de beide scholen reeds volop aan de gang.

VONAC: wie is wie

- ☑ *Johan Royeaerd* (vonac-johan.royeaerd@base.be), 011 80 35 25 - 0486 031 131
voorzitter, coördinator
pedagogisch adviseur strategie & beleid
pedagogisch adviseur pedagogisch-didactisch SO + CVO
Koningsbergweg 89a – 3520 Zonhoven
- ☑ *Lies Pycke* (liesbet.pycke@telenet.be), 0476 569 169
pedagogisch adviseur pedagogisch-didactisch BaO + BuBaO + BuSO
Gomarus Van Geelstraat 20 – 2920 Kalmthout
- ☑ *Katty Elias* ([kelias@vub.ac.be](mailto:k Elias@vub.ac.be)), 02 629 24 50
penningmeester
- ☑ *Jeanine Billens* (jbillens@vub.ac.be), 02 629 24 51 – 0478 46 43 69
ondervoorzitter
- ☑ *Christine Marius* en *Hans Weyns* (christine.marius@gmail.com – hans.weyns@gmail.com),
0486 62 51 19, vrijwillige medewerkers

Abonnement

Een abonnement op Eigen-Wijs is gratis en kan op eenvoudig verzoek verkregen worden. Geef daartoe een seintje aan Johan Royeaerd: vonac-johan.royeaerd@base.be.

Adres : VONAC vzw
p/a VUB/IDLO, lokaal 3B204
Pleinlaan 2 - 1050 Brussel

Colofon

- Eigen-Wijs verschijnt trimestrieel: oktober, februari en mei
- Redactie: Johan Royeaerd
- Werkten mee: Lies Pycke, Ria Vermeulen, Johan Royeaerd
- Bijdragen voor volgend nummer: graag tegen 01-05-2013 bezorgen aan Johan Royeaerd
- Verantwoordelijk uitgever: Johan Royeaerd, Koningsbergweg 89a, 3520 Zonhoven,
vonac-johan.royeaerd@base.be

📍 Wij zijn gevestigd op het volgende adres:
VONAC vzw
p/a VUB-IDLO – lokaal 3B204
Pleinlaan 2 - 1050 Brussel

📖 Meer informatie (o.a. vorige nieuwsbrieven) vind je op onze website: www.VOOP.be.

🗑 Uitschrijven: wil je deze nieuwsbrief liever niet meer ontvangen: geef dan een seintje aan: vonac-johan.royeaerd@base.be.